

ROMÂNIA
MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE
SECȚIA JUDICIARĂ
SERVICIUL JUDICIAR PENA

Primul la
Dis: un-
pe pagina
secțiunii

511
pentru p
itimen
CH

Nr.1774/III-5/2021

14 decembrie 2021

ROMÂNIA
Înalta Curte de Casație și Justiție
Secția Unică
Intru: CH nr. 26
Anu: 2021 la 12 ziua 14
Către

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

București, str.Batiștei nr.25, Sector 2, Cod poștal 020934

Vă trimitem un exemplar al recursului în interesul legii declarat în conformitate cu prevederile art.471 din Codul de procedură penală, ca urmare a constatării practicii neunitare a instanțelor de judecată, în vederea interpretării și aplicării unitare a dispozițiilor vizând următoarea problemă de drept :
„organul judiciar competent să soluționeze plângerea persoanei nemulțumite în ipoteza în care procurorul ierarhic superior celui care a emis soluția de clasare a admis-o, a infirmat soluția procurorului de caz și a dat o nouă soluție de clasare, pentru alte motive decât cele invocate de petent”.

Cu considerație,

Anexe : 34

PROCUROR ȘEF SECȚIE,

ROMÂNIA
MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Nr.1774/III-5/2021

C ă t r e

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În temeiul art.471 din Codul de procedură penală, vă sesizăm cu

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

vizând următoarea problemă de drept: *„organul judiciar competent să soluționeze plângerea persoanei nemulțumite în ipoteza în care procurorul ierarhic superior celui care a emis soluția de clasare a admis-o, a infirmat soluția procurorului de caz și a dat o nouă soluție de clasare, pentru alte motive decât cele invocate de petent”, în raport de dispozițiile art.339 alin.5 din Codul de procedură penală.*

Examenul jurisprudenței actuale existente în materie evidențiază două orientări, relevând caracterul neunitar al acesteia :

1. Într-o primă orientare judecătorii de cameră preliminară au procedat la judecarea cauzelor având ca obiect plângerile formulate împotriva soluțiilor de netrimitere în judecată în situația în care soluția procurorului de caz a fost infirmată de către procurorul ierarhic superior cu consecința dispunerii unei noi soluții de clasare. În această ipoteză judecătorii de cameră preliminară nu s-au dezinvestit cu toate că noua soluție de clasare dispusă în cauză nu a fost atacată la următorul procuror ierarhic (Anexele nr. 1 - 23).

În majoritatea cauzelor, problema de drept privind competența nu a fost pusă în discuția părților și analizată distinct, procedându-se direct la soluționarea plângerilor.

Doar în încheierea nr.91 din 11 mai 2021, pronunțată de Judecătoria Slatina în dosarul nr. 49/263/2021, s-a arătat că prim-procurorul Parchetului de pe lângă Tribunalul Gorj (în calitate de procuror ierarhic superior celui care a infirmat soluția procurorului de caz) în mod corect a respins plângerea petentului ca inadmisibilă, întrucât aceasta trebuia adresată direct instanței (Anexa nr.6).

2. Într-o altă orientare s-a apreciat că nu poate fi sesizat judecătorul de cameră preliminară, anterior formulării unei plângeri la procurorul ierarhic superior celui care a infirmat soluția procurorului de caz și a dispus o nouă soluție de clasare (Anexele nr. 24-31).

În sprijinul acestei opinii s-a arătat că procedura de control pe cale ierarhică în cadrul unității de parchet constituie, în cazul soluțiilor de netrimitere în judecată, o etapă prealabilă verificării actului de către judecătorul de cameră preliminară, în procedura specială reglementată de art.340 din Codul de procedură penală.

Mai există o categorie de hotărâri în care judecătorii de cameră preliminară au fost sesizați cu plângere după atacarea ordonanței de schimbare a temeiului clasării la procurorul ierarhic superior celui care a dispus noua soluție, fiind astfel urmată procedura menționată în Decizia nr.1/2009 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secțiile Unite (anexele 32 - 34).

Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în materie Nu au fost identificate astfel de hotărâri.

Dispoziții legale relevante

Art.339 - Plângerea împotriva actelor procurorului

(1) *Plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta se rezolvă, după caz, de prim-procurorul parchetului, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, de procurorul șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.*

(2) *În cazul când măsurile și actele sunt ale prim-procurorului, ale procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel, ale procurorului șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori au fost luate sau efectuate pe baza dispozițiilor date de către aceștia, plângerea se rezolvă de procurorul ierarhic superior.*

(3) *Dispozițiile alin.1 și 2 se aplică în mod corespunzător atunci când ierarhia funcțiilor într-o structură a parchetului e stabilită prin lege specială.*

(4) În cazul soluțiilor de clasare, plângerea se face în termen de 20 de zile de la comunicarea copiei actului prin care s-a dispus soluția.

(5) Ordonanțele prin care se soluționează plângerile împotriva soluțiilor, actelor sau măsurilor nu mai pot fi atacate cu plângere la procurorul ierarhic superior și se comunică persoanei care a făcut plângerea și celorlalte persoane interesate.

(6) Dispozițiile art.336 - 338 se aplică în mod corespunzător, dacă legea nu dispune altfel.

Art.340 - Plângerea împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată

(1) Persoana a cărei plângere împotriva soluției de clasare, dispusă prin ordonanță sau rechizitoriu, a fost respinsă conform art.339 poate face plângere, în termen de 20 de zile de la comunicare, la judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.

(2) Dacă plângerea nu a fost rezolvată în termenul prevăzut la art.338, dreptul de a face plângere poate fi exercitat oricând după împlinirea termenului de 20 de zile în care trebuia soluționată plângerea, dar nu mai târziu de 20 de zile de la data comunicării modului de rezolvare.

(...)

*

*

*

Apreciez că soluția legală în această materie este ilustrată de cea de-a doua orientare jurisprudențială.

Se impune a se observa că ceea ce a condus la apariția unei practici neunitare în materie este existența unor opinii divergente cu privire la valabilitatea argumentelor juridice expuse în considerentele Deciziei nr.1 din 19 ianuarie 2009 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secțiile Unite¹, raportat la modificarea legislativă adusă instituției plângerii împotriva actelor procurorului prin noul Cod de procedură penală, prin introducerea alin. 5 al art. 339, dispoziție care nu exista la momentul pronunțării acestei decizii.

În urma examinării coroborate a art.339 alin.1, 2 și 5 și art.340 din Codul de procedură penală, se poate concluziona că principiile avute în vedere de către Înalta Curte de Casație și Justiție în cuprinsul deciziei menționate se regăsesc în continuare în legislația procesual penală și pot fi valorificate prin prisma aspectelor de noutate apărute ulterior pronunțării acesteia.

Art.336 - art.339 din Codul de procedură penală reglementează un instrument juridic prin intermediul căruia persoana interesată, care are legitimitate procesuală în acest sens, provoacă un control de legalitate și temeinicie referitor la actele și măsurile de urmărire penală.

¹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.418 din 18 iunie 2009

Pentru ca persoana ale cărei interese legitime au fost vătămate să poată face plângere la procuror sau la prim-procurorul parchetului, procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, procurorul șef secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau, după caz, la procurorul ierarhic superior, în temeiul art.339 din Codul de procedură penală, trebuie să fie îndeplinite mai multe condiții de formă și fond, prevăzute cumulativ de textul de lege menționat.

●Însă, interpretarea și aplicarea art.339 alin.5 din Codul de procedură penală au generat practică neunitară, nefiind clară situația în care "actul procurorului superior celui care a emis inițial soluția mai poate fi atacat sau nu în cadrul Ministerului Public".

Astfel, procurorul ierarhic superior celui care a efectuat actul sau care a emis soluția se pronunță asupra plângerii prin ordonanță.

În ipoteza clasică, dacă plângerea este respinsă, împotriva acestei soluții persoana respectivă *nu* mai poate face o nouă plângere, pe verticală, în cadrul Ministerului Public, ci are exclusiv posibilitatea de a se adresa judecătorului de cameră preliminară, conform art.340 din Codul de procedură penală.

●În ipoteza care face obiectul prezentei cauze, procurorul ierarhic superior celui care a emis soluția, rezolvând plângerea persoanei interesate, face din oficiu propriul examen al soluției și, în baza propriilor motive, care excedează celor invocate de petiționar, *infirmă soluția și dispune tot clasarea*, dar în baza altor temeiuri de fapt sau de drept².

Soluția infirmată de procurorul ierarhic superior nu mai are nicio putere, astfel că prin adoptarea de către acesta din urmă a unei noi soluții de netrimitere în judecată - diferită sau identică în conținut, întemeiată pe motivele invocate în plângerea petentului sau pe alte motive - ne vom afla din nou în prima etapă a procedurii ce presupune, cu necesitate, verificarea acestei soluții pe cale ierarhică.

În aceste condiții, atacarea direct la judecătorul de cameră preliminară a soluției de netrimitere în judecată, în absența confirmării acesteia de procurorul ierarhic superior, *echivalează cu prematura sesizare a instanței prin plângere*.

●În plus, în exercitarea dreptului de control, procurorul ierarhic superior este obligat să verifice sub toate aspectele legalitatea și temeinicia soluției de clasare a procurorului, nefiind limitat de obiecțiunile invocate în plângerea prin care a fost sesizat de către persoana ale cărei interese legitime au fost vătămate.

Or, în acest context, art.339 alin.5 trebuie interpretat prin raportare la art.340 din Codul de procedură penală, care prevede că numai în cazul

² M.Udroiu (coordonator) - Codul de procedură penală, Comentariu pe articole, Ediția 3, Editura C.H.Beck, București, pag.1789 - 1790

respingerii plângerii, persoana interesată se poate adresa judecătorului.

● Prin urmare, soluția asupra urmăririi penale, pe care, după ce o infirmă pe cea dintâi, o pronunță din oficiu procurorul ierarhic superior următor, care a exercitat controlul, nu intră sub incidența art.339 alin.5 din Codul de procedură penală, pentru că această prevedere legală se referă doar la soluția asupra plângerii, nu și la noua soluție adoptată.

De altfel, această din urmă soluție este rezultatul exercitării controlului ierarhic întemeiat exclusiv pe art.64 alin.3 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată. Pe cale de consecință, noua soluție nu se va întemeia pe dispozițiile art.339 din Codul de procedură penală, câtă vreme motivele plângerii nu au fost însușite de procurorul care a exercitat controlul.

De aceea, și noua soluție de clasare, pronunțată subsecvent controlului din oficiu exercitat în temeiul menționat, este o soluție autonomă care trebuie să se supună, la rândul ei, controlului în cadrul Ministerului Public, înainte de a fi sesizat judecătorul de cameră preliminară³.

Doar în situația în care, la rândul său procurorul ierarhic superior, astfel sesizat, a respins plângerea și a menținut soluția prim-procurorului / procurorului ierarhic superior sau nu a soluționat plângerea în termenul legal prevăzut de art.338 din Codul de procedură penală, persoana vătămată, precum și orice alte persoane ale căror interese legitime sunt afectate, se pot adresa cu plângere instanței de judecată.

*

Având în vedere cele expuse, urmează să constatați că această problemă de drept a primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești și, printr-o decizie obligatorie, să stabiliți modul unitar de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale, conform art.474 din Codul de procedură penală.

PROCUROR GENERAL

³ N. Volonciu, A. Uzlaşu (coordonator), adăugită, Ed. Hamangiu, 2017, p. 962